

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

110. Quæ pæna statuta gravantibus patronos ob certam personam non præsentatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

stitutionem transferri. Pirh. cit. n. 123. citans Abb. & Laym. ubi ante, Inno. in c. 3. de privileg. n. 3.

7. Septimo: licet, si parochialis Ecclesia unita sit paraturz seu beneficio electivo, in institutione vicarii requirendus non sit consensus patroni; quia is per unionem, saltem si cum ejus consensu facta fuit, censetur amisisse jus presentandi, nisi specialiter id sibi reservarit; Laym. in c. ad hoc, de offic. Vicarii n. 3. Dum tamen propter amplitudinem parochiaz constituta fuit Capella vel Ecclesia filialis principaliori seu matri subjecta, ita ut in ea vicarius à principali rectore cum consensu Episcopi ponendus sit, patroni requiritur consensus, vel potius à patrono & rectore simul presentari debet dictus vicarius; cum patrono competat presentare ad titulum parochiaz à se fundata, dotata, &c. Vicarius autem in parochia in perpetuum constitutus acquirit titulum canonicum, saltem utilem; cum directus titulus sit penes rectorem principalem; ita ibid. Laym. citans Innoc. Alan. &c. in cit. c. ad hoc. Lap. & Zabarell. in clem. unic. de offic. vicarii, contra gl. in c. ad hoc.

Questio 109. Qualiter vacante beneficio juris patronatus, patronus vocandus, ejusque voluntas exquirenda ante provisionem, & quid de hoc statuerint jurat.

1. Respondeo primo: dum beneficium tale vacat per obitum aut per modum alium involuntarium, liberè & independentè à voluntate patroni, conferre illud nequit Episcopus, seu ordinarius collator; quòd si spretò patrono (sperti autem is dicitur, dum, cum possit commode vocari, non fuit vocatus, vel vocatus non fuit expectatus, vel praesens fuit repulsus, vel non auditus. Lott. l. 2. q. 14. n. 62. juxta Hugon. Archid. Bellam, Turrec. in c. decernimus, paulò post citandum) Rectorem in Ecclesia ordinare praesumpserit, illius ordinatio irrita erit, & ad verecundiam talis Episcopi alius ordinandus, quem fundator seu patronus elegerit; ita expressè statuitur c. decernimus. 16. q. 7. & hunc canonem esse latae sententiae, non verò ferendam, ita, ut ipso jure talis collatio seu ordinatio sit irrita, fuscè ostendit Lott. loc. cit. n. 50. Dato enim hujusmodi temerario contemptu & vilipendio personae & juris alterius (quod importat vox illa, spretò, juxta l. litigatores. ff. de recept. arb. Lott. n. 54.) merito actus declaratur irritus à principio; cum nequeat esse de ratione legis, ut sustineat actum injurium, & contumeliosum, vel per momentum in statu validitatis; cum id repugnet juris principiis. l. justitia. ff. de jure & just. Lott. d. n. 57. Quòd si tamen ordinarius collator providerit de tali beneficio nullo opponente vacationis valere talem provisionem, cum nulla lex eam irritet ipso jure, nec urgeat amplius ratio citati canonis (cessat enim spretus, etiam in Episcopo habente scientiam juris patronatus; dum nemo se opponit vacationi) censet Lott. d. n. 63. eò quòd censetur facta talis provisio sub ea conditione; si patrono placuerit. Lott. n. 65. ex l. 1. q. 34. n. 62.

2. Respondeo secundo: ad casum, dum beneficium vacat per resignationem, licet beneficium juris patronatus sit ex natura sua resignabile, non vocato patrono. Lott. cit. q. 14. n. 66. ex Calderin. consuls. de renunc. & Moheda de jure patr. decis. 6. n. 1. resignationem tamen conferibile non est sine consensu patroni. Lott. n. 66. Hinc quidem facta resignatione non simpliciter, sed ad favorem coram ordinario (uti id fieri potest juxta c. unic. de rer. permutat. in 6.) permutationis gratia, dum patronus non repugnat, seu

non reclamatur, resignatio & permutatio erit valida, ex quo semper est ratificabilis, adeòque tenet merito jure. Lott. n. 71. & 72. dicens esse sententiam verissimam, citansque pro ea Fed. de Senis tr. de permut. beneficiorum. q. 30. tr. 52. Felin. in tr. quando sit. apostolica praejudic. patrono. ampliatione 9. n. 15. & plures Rot. decis. citatus enim canon. decernimus; provisionem talem non vitiat ipso jure, nisi supposito contemptu & spretu; & quòd patronus ejus causam profequatur; sed neque negat spretum aut contemptum illum esse remissibilem & actum ratificabilem, ut ex tunc convalescat, fiatque retractio ad principium, pro quo satis est, non fuisse submoram spem ratificationis. Lott. n. 72. & 73. Reclamante verò patrono resignatio ex causa permutationis facta coram ordinario ipso jure erit nulla, nisi resignantes ignorarint patronatum. Lott. n. 76. n. 4. Idque procedit, etiam si expressissent beneficium esse juris patr. ut enim id expresserunt apud Ordinarium, & in hoc aliud considerari nequit, quàm contemptus patroni; cum Ordinarius derogare nequeat juri patronatus. Adeòque adhuc talis resignatio nulla. Lott. n. 78. citans Calderin. aut expresserunt hoc apud Papam, & nisi is derogat juri patronatus; irrita adhuc est provisio ex defectu voluntatis; cum iure obligatur facta sub conditione; si accedat consensus patroni. Lott. n. 79. citans Decium. Neque enim hoc ipso per Papam censetur derogatum juri patroni, ut censet Lamb. quòd de ea facta sit mentio apud illum. Lott. n. 83. Atque in hoc casu, dum resignatio talis est nulla ipso jure ob contemptum patroni, resignans non revertitur ad beneficium resignatum, sed poterit patronus liberè alium presentare instituendum in penam ingratitudinis resignantis, sive permutantis. Lott. n. 84. citans Gemiu. in c. nemo deinceps. de elect. in 6. n. 11. Si autem non est ipso jure irrita, sed venit annullanda, quia resignans vel permutans ignoravit patronatum, seu quia in genere non potest illi adscribi ingratitudo, cassata resignatione, poterit resignans reverti ad suum beneficium. Lott. n. 85. citans Butrio in cit. c. nemo deinceps. n. 10.

3. Respondeo tertio: sed neque Ordinarius collector cogere potest patronum ad non reclamandum seu ad consentiendum. Calderin. cons. 2. de rer. perm. apud Lott. n. 67.

Questio 110. qua pena statuta gravantibus patronos ob certam personam non presentatam.

Respondeo: excommunicationis sententiam ipso facto incurrunr, quicumque clericos aliaque personas Ecclesiasticas (sunt enim aliquae personae Ecclesiasticae absque eo, quòd sint clerici v. g. moniales, religiosi conversi, religiosi militares, hospitalarii. Laym. ad c. sciant. de elect. in 6. n. 2.) ad quas spectat nominatio, institutio, presentatio, confirmatio, eorumque consanguineos (intellige usque ad quartum gradum. Laym. ibid. num. 5. non tamen comprehendendo hoc nomine eorum affines, vel personas eis familiariter conjunctas. Laym. ibid. nisi forte ut Suar. de cens. d. 23. f. 4. n. 4. eodem modo conjuncta essent, ut injuria ipsis illata derivetur atque extendatur ad personam ecclesiasticam) in beneficiis aut quibusvis bonis injustè gravare (qualiter injustè gravari non censentur, dum ob eam causam consuetam aliis eis dari eleemosyna, eis subtraheretur. Laym. ibid. n. 1. citans Nav. in manual. c. 27. num. 122.) praesumpserint per se vel per alios, spoliando,

aut aliter injustè persequendo ob eam causam, quòd rogati vel moniti, ut certam personam præsentent, nominent, &c. patroni parère noluerint. Laym. in cit. c. *sciant*, eò quòd licet dictum cap. loquatur expressè tantùm de Electoribus; ob omnimodam tamen æqualitatem comprehendat etiam præsentatores, institutores, confirmatores, postulatōres. Laym. *ibid.* n. 3. citans Gloss. & Joannem Monachum in cit. c. *Suar. & Nav. ubi ante*. Porro comprehendì quoque non tantùm mandantes, sed & mandatarios exequentes hujusmodi gravamen; cum verè & realiter persequantur & vexent, etsi iusti ab alio, non secus ac ex mandato alterius percutiens Clericum unà cum mandante incurrit excommunicationem, docet idem Laym. *ibid.* num. 4. cum Gl. v. alios, contra Joannem Monach.

Questio III. Quid possit patronus quoad constituendum procuratorem in Ordine ad præsentandum?

Respondeo: de hoc actum §. *precedenti*.

PARAGRAPHVS VIII.

De derogatione & amissione Juris patronatûs, &c.

Questio III. An Papa derogare possit juris patronatûs cuiusque tam laico, quàm Ecclesiastico, & disponere pro libitu suo de beneficiis juris patronatûs, patronis etiam in vivis?

Respondeo affirmativè. Less. *de just.* l. 2. c. 34. n. 35. Covar. *pract.* quest. c. 36. Castrop. *tr.* 13. de benef. d. 2. p. 10. num. 1. Lott. l. 2. q. 8 n. 5. citans Paris. *de resignat.* l. 3. q. 4. n. 32. Monet. in *tr. de commut. volt.* c. 10. q. 5. num. 158. cum communi DD. in c. *cum dilectus*, h. t. jus enim hoc est inductum jure canonico, cui derogare potest Papa, concessumque jus patronatûs à Pontificibus principaliter in bonum Ecclesiæ, ut ea habeat defensores, fundatores, dotatores; secundariò in honorem ipsorum fundatorum, &c. Unde dum Papa judicat Ecclesiæ expedire, ut non expectet patronorum præsentationem, vel alteri non præsentato conferat, potest liberè conferre; cum semper major debeat haberi ratio finis principalis, quam secundarij. Less. *ibid.* Sed & ex eo, quòd hoc jus concesserit aliis, non censetur se ipsum in omni eventu voluisse spoliare suà conferendi potestate, sed sufficit, ut regulariter præsentationes patronorum admitat, ita Less. Et, si supremus princeps secularis (dum non obstat Ecclesiæ, vel pia causa ratio) habeat potestatem dispensandi & derogandi supremis defunctorum voluntatibus ac legibus ex ea ratione, quòd facultas disponendi de bonis post mortem tanquam in tempore inhabili, quo mortuus jam annihilatus est, neque amplius illorum dominium habet, proveniat à gratia & benignitate legis positivæ, cui derogare potest, multò magis majorèque potestatem commutandi ultimas defunctorum voluntates, vel eis derogandi habet supremus princeps Ecclesiasticus, præsertim contra hæc jura spiritalia non competentia ex privatis dispositionibus, neque sub eis cadentia sine Ecclesiæ consensu, Card. de Luca, in *summ. ju-*

rip. n. 6. Nihilominus usque adeò constans est Papa in non præjudicando juripat. dum hoc competit de jure communi, scilicet ex fundatione, dotatione, &c. ut nequidem patiarur illud includi in reservatione majore, hoc est, inclusa seu expressa in corpore juris, Lott. num. 6. juxta Gl. Gemin. & alios passim in c. 2. de *concess. præbend.* in 6. Idque, ne homines retrahantur ab oblatione seu holocausto, hoc est, fundandis, dotandis Ecclesiis; quæ ratio cessat in jure patronatûs concessio ex privilegio, aut alio jure singulari. Lott. num. 10. & 11. sed & ob datam rationem non tantùm in suis constitutionibus Papa parit patronatibus; verùm etiam multò magis in beneficiorum provisionibus tanta est modestia sedis Apostolicæ, tantisque zelus conservandi patronatus laicorum, ut mirum sit quàm religiosè fundatorum voluntates hac in parte illibatas haberi velit. Lott. *cit.* q. 8. n. 93. Nam in quacunque resignatione, etiam permutationis gratiâ adjicitur clausula: *Accedente consensu patroni*: & si non fieret mentio de patronatu, gratia esset nulla, nisi ex tacito saltem consensu patroni convalesceret. Lott. *ibidem.* Paris. *de resign.* l. 2. q. 4. n. 4. Similiter in unionibus & suppressionibus hoc tenacissimè servatur, ut Lott. num. 94. citans Paris. num. 11. Roch. h. *tr.* v. *honorificum*, num. 8. &c. Item si erigatur Ecclesiæ patronata in Collegiatam, de quo dictum suprâ. Porro ut valida sit istiusmodi derogatio, nulla requiritur causa; ut verò licita, requiritur causa rationabilis, & justa, respiciens utilitatem Ecclesiæ; cum juri alterius quæsitò derogare sine causa non sit justum, causaque requiritur diversa, & major pro derogatione juris patronatûs laicalis, quàm Ecclesiastici; cum sit privilegium omninò gratuitum: illud verò onerosum & remuneratorium, & quasi ex contractu. Castrop. *loc. cit.*

Questio III. Quid possint in hac parte Nuntii Apostolici & Episcopi?

Respondeo primò: Legatum à latere, & consequenter Nuntium Apostolicum cum potestate legati de latere, posse derogare patronatûs Ecclesiastico, seu conferre beneficium certæ personæ irrequisito patrono Ecclesiastico, nullâ etiam factâ mentione aut derogatione dicti juris patronatûs. Tond. *qq. benef.* p. 2. c. 2. §. 6. n. 27. Gigas. *de pens.* q. 24. num. 1. Rebuff. in *pr.* 3. p. *signatura v. nec non*, n. 6. Garc. p. 5. c. 3. n. 17. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 1. a. 6. n. 4. Corraf. *Gamb. Curtium*, & plures alios. Nullatenus verò laicali, seu irrequisito patrono laico, vel etiam Clerico, cui jus patronatûs competit ratione patrimonii sui; quia tunc præsentat ut laicus. Pirh. num. 135. Less. *loc. cit.* num. 38. Barb. *juris Eccl.* l. 3. c. 12. Castrop. *de benef.* *tr.* 13. d. 2. p. 25. num. 11. Garc. p. 5. c. 3. n. 63.) ubi tamen num. 66. ait, posse Legatum conferre beneficia juris patronatûs laicorum; dum illa devoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, de quo inferius) Lott. l. 2. q. 10. n. 72. juxta c. *dilectus*, de *offic. delegati*, cum communi DD. *ibid.*

2. Sed neque ligatus derogare potest juris patronatûs mixto. Pirh. *ad h. t.* num. 136. etiam dum plures sunt patroni Clerici, quàm laici. Pirh. num. 137. Potest tamen derogare juri patronatûs competentem etiam laico solum per præscriptionem, vel ex privilegio (intellige mero) Less. *loc. cit.* num. 42. Pirh. num. 136. citans Azor. l. 6. c. 28. q. 12. Castrop. Lott. *ll. cit.* Covar. *pract.* qq. c. 36. n. 6.